

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 № 1279)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

№ 9, 2013

[Назад](#)[Головна](#)

УДК 351:327.7

Ю. О. Трестер,
аспірант кафедри національної безпеки,
Національна академія державного управління при Президентові України

МІЖНАРОДНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

Y. O. Trester,
graduate student of national security,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

INTERNATIONAL MECHANISMS FOR THE PROTECTION OF CHILDREN'S RIGHTS

В статті досліджуються питання ефективності міжнародних механізмів захисту прав дітей. Розглянуто випадки порушення прав дітей. Зроблено висновок, що наявні механізми щодо захисту прав дітей не дієздатні.

The article examines the effectiveness of international mechanisms for the protection of children's rights. The cases of violation of children's rights are considered. The author concluded that the existing mechanisms for the protection of children's rights is not capable.

Ключові слова: *права дитини, безпека дитини, національна безпека, міжнародні механізми захисту прав дітей.*

Keywords: *rights of the Child, child safety, national security, international mechanisms for the protection of children's rights.*

Постановка проблеми. 20 листопада 2012 року у світі відзначили 23-тю річницю прийняття Генеральною Асамблеєю ООН Конвенції про права дитини. Традиційно цього дня у світі відзначається Всесвітній день дитини. Захист прав дітей є одним з основних завдань державної політики більшості країн світу. Поряд з цим це є глобальною проблемою сучасності, у розв'язанні якої має бути зацікавленим усе людство. І це пояснюється, перш за все, визначальною роллю молодого покоління у гарантуванні життєздатності суспільства та прогнозуванні його розвитку.

Одним з основних компонентів державної політики України у сфері захисту дитинства є вдосконалення нормативно-правової бази, зокрема імплементація норм міжнародного права та міжнародних механізмів захисту прав дітей. Результатом цієї діяльності є те, що на сьогодні Україна є учасницею ухвалення цілого ряду міжнародних документів у сфері забезпечення прав дитини. Також слід зазначити, що в Україні основні підходи до осмислення й реалізації прав дітей, визначених міжнародним та вітчизняним законодавством, протягом останнього часу істотно змінилися. Це пов'язано з посиленням уваги з боку держави до інтересів дітей, удосконаленням механізму контролю за дотриманням чинного законодавства у сфері охорони дитинства, розвитком інституцій соціально-правового захисту дітей та багатьма іншими факторами тощо.

Проте, залишається відкритим питання стосовно доцільності імплементації міжнародних механізмів захисту прав дітей в українське суспільство та правовий простір. Головною причиною цього є той факт, що ці інститути не гарантують захисту прав дітей у тих країнах, які їх розробили та широко використовують. А тому актуальним є дослідження ефективності використання міжнародних механізмів щодо захисту прав дітей у світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світовому просторі проблема захисту прав дітей висвітлена у достатній кількості праць. Зокрема, у цьому ключі можна згадати праці С. Айвазова, С. Айзека, Я. Браунлі, В. Карташкіна, М. Родрігеса, А. Чеботарьової та інших. Питання міжнародного захисту прав та інтересів людини широко досліджували вітчизняні вчені, серед яких: В. Г. Буткевич, М. В. Буромський, В. Н. Денисов, О. В. Задорожний, І. П. Лавринчук, І. І. Лукашук, А. С. Мацко, Ю. М. Рижук, К. К. Сандровський та інші.

Питання міжнародно-правового статусу дитини та міжнародно-правового захисту прав дитини висвітлені у роботах О. І. Вінгловської, І. К. Городецької, Ю. В. Деркаченко, О. М. Старовойтова, Н. В. Плахотнюк, Р. Ф. Рахімова, Т. О. Титової, проте в дослідженнях даних авторів спеціально не розглядалася проблема ефективності використання міжнародних механізмів захисту прав дитини як важливої складової національної безпеки держави.

Постановка завдання. Тому в межах даної наукової статті необхідним є дослідження вищевказаних питань. Метою статті є дослідження ефективності використання міжнародних механізмів захисту прав дітей у контексті забезпечення національної безпеки України.

Вклад основного матеріалу дослідження. Проблеми забезпечення національної безпеки є ключовими напрямками діяльності більшості країн світу. А існування сучасного світу є неможливим без чіткого регламентування взаємовідносин між націями, державами, організаціями, окремими людьми. Тому важливого значення набуває розробка та імплементація у життя світу низки нормативно-правових документів, що визначають статус індивідів, їх права та рівень відповідальності, можливі санкції та покарання у випадку порушення норми закону. Особливої актуальності у контексті забезпечення національної безпеки держави набуває дослідження міжнародних механізмів захисту прав людини і дітей зокрема.

Міжнародні механізми захисту прав людини – це спеціалізовані міжнародні інструменти, організації та установи, які безпосередньо займаються захистом прав людини.

У сучасному світі існує розгалужена система міжнародних механізмів щодо захисту прав людей, що являють собою декілька десятків універсальних і регіональних органів із прав людини з різним обсягом компетенції. Це дозволяє класифікувати ці органи, щоб легше розібратися в особливостях їхньої діяльності.

Універсальні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини мають компетенцію, що поширюється на значну кількість держав світу і, як правило, виключно на ті держави, які є учасниками відповідного універсального міжнародного договору про права людини (Комітет із прав людини, Комітет із прав дитини й ін.). В обмеженому кола міжнародних органів із прав людини контрольні повноваження не обов'язково пов'язані з участю держави в міжнародному договорі (Комісія з прав людини).

Універсальні органи з прав людини можуть бути квазісудовими та конвенційними. До квазісудових належать органи, утворені на підставі міжнародних договорів для здійснення контролю за дотриманням цих договорів державами-учасницями та діють за процедурою, що нагадує судову (Комітет з прав людини). До

конвенційних належать органи, утворені на підставі міжнародних договорів для здійснення контролю за дотриманням цих договорів державами-учасницями (Комітет із прав дитини — згідно з Конвенцією про права дитини; Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок — згідно з Конвенцією про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок тощо) Конвенційні органи мають переважно політико-правовий характер.

Регіональні міжнародні механізми захисту прав людини створюються на підставі міжнародних договорів окремих груп держав, як правило в межах географічних регіонів. На цей час регіональні механізми захисту прав людини створено в Європі (у рамках Ради Європи — на підставі Конвенції про захист прав людини й основних свобод 1950 р.; у рамках ЄС — на підставі установчих договорів ЄС; у рамках ОБСЄ — згідно з Гельсінським Актом 1975 р.); в Америці — згідно з американською Конвенцією про права людини 1978 р.; в Африці — згідно з африканською Хартією прав людини 1981 р.) Після розпаду СРСР у рамках СНД також було зроблено спробу створити міжнародну систему захисту прав людини на підставі Конвенції Співдружності Незалежних Держав про права й основні свободи людини 1993 р. [5, 6].

Серед цих міжнародних організаційно-правових механізмів окреме місце відведено захисту прав дітей як особливої категорії людей, що потребує специфічних умов розвитку та життєдіяльності. Основний зміст та суть базових нормативно-правових документів можна подати у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1.
Нормативно-правові документи щодо захисту прав дітей у світі

№ п/п	Назва	Рік підписання	Основні положення
1.	Женевська декларація	1924 р.	Створення таких умов, які б забезпечували необхідний фізичний і психічний розвиток дитини, право дитини на допомогу, належне виховання, захист тощо.
2.	Загальна декларація прав людини	10 грудня 1948 р.	Вперше на нормативному рівні відображено основи захисту прав дітей. Результатом Декларації стало підписання пактів прав людини, що гарантували рівні права всім дітям і забезпечення їх основних соціальних потреб.
3.	Декларація прав дитини	20 листопада 1959 р.	Відповідно до принципів Декларації проголошується, що дитині, незалежно від кольору шкіри, мови, статі, віри, законом повинен бути забезпечений соціальний захист, надані умови та можливості, що дозволили б їй розвиватися фізично, розумово, морально та духовно. У соціальному відношенні висунуто вимоги щодо створення умов для здорової та нормальної життєдіяльності дитини, гарантування її свободи та гідності. Дитина повинна бути першою серед тих, хто одержує захист і допомогу, а також захищеною від недбалого ставлення до неї, особливо від жорстокості та експлуатації.
	Конвенція ООН про права дитини	20 листопада 1989 р.	Визначає політичні, економічні, соціальні, культурні права дітей до 18 років, проголошує право дитини на їх захист та обов'язковість створення для цього необхідних умов. Дбаючи про захист прав дитини, держава має не тільки створити скоординовану систему їх реалізації, але й забезпечити застосування особливих механізмів їх впровадження.

Джерело: складено автором на основі: 4, 8.

Нааявність цих та інших міжнародних механізмів щодо захисту прав дітей свідчить про актуальність проблеми у світі. Однак, як показує статистика, вказані механізми не гарантують абсолютного захисту інтересів та базових прав життєдіяльності дітей. Зокрема, на нашу думку, варто розглянути приклади грубого порушення прав дітей у світі і в Україні.

За результатами дослідження Міністерства закордонних справ Російської Федерації у 2011 році опубліковано аналітичну доповідь «Про ситуацію з правами людини в низці держав світу». Основні статистичні показники, що підтверджують порушення прав дітей у розвинутих країнах світу, показують що:

1. В країнах ЄС більше 19 % дітей піддаються фізичному насиллю в сім'ї. Збільшилась кількість судових справ, пов'язаних з сексуальним насиллям над дітьми, в тому числі з боку представників католицької церкви та високопоставлених чиновників. Зокрема, такі випадки були зафіксовані у Австрії, Нідерландах, Португалії та Бельгії. Лише 10 з 28 країн ЄС ратифікували Конвенцію Ради Європи про захист дітей від експлуатації та наруги сексуального характеру (Дані надано Європейською асоціацією попередження травм та сприяння безпеці).

2. Розглядаючи окремі держави, можна виокремити ряд проблем, що характерні саме для них. Так, в Польщі досить гостро стоїть питання захисту прав дітей-біженців. Центри для тимчасового перебування цих дітей здебільшого переповнені, в них відмічається нестача харчування та медичної допомоги. Окрім того, потребують підвищення кваліфікації вчителів та вихователів, що працюють з дітьми-біженцями в Польщі.

3. У Фінляндії теж спостерігаються проблеми в сфері дискримінації прав біженців та іммігрантів. Окреме місце в цій країні займає проблема несприйняття на державному рівні представниками влади культурних особливостей приватного життя різних національностей.

Для фінського суспільства характерними є: високий рівень насилля в сім'ї; широке поширення в школах знущань та насилля; велика кількість самогубств, високі показники психічних розладів серед дітей та молоді та недостатня вивченість основних причин такої ситуації. Комісія ООН по правам дитини неодноразово звертала увагу на велику кількість дітей, вилучених з сім'ї (близько 16 тисяч дітей нині живуть поза своїми сім'ями).

4. В Канаді особливо гостро стоїть питання порушення прав «корінного» населення та жінок. Зокрема, федеральна та провінціальна влада довгий час не признає права на землю та грубу нерівність в доступі «корінного» населення до послуг охорони здоров'я, освіти та отримання житла і чистої води. За даними учених з Університету МакГілл, систематично порушуються права інуїтів на доступ до повноцінного харчування. Як наслідок, 6 з 10 інуїтів не доїдають, це сприяє масовому захворюванню на діабет та серцево-судинні хвороби. Окрім того, збільшилась кількість зафіксованих випадків насилля та дискримінації над жінками та неповнолітніми дівчатками. В 2010-2011 рр. федеральний уряд скоротив фінансування організацій, що захищають права жінок.

Сполучені Штати Америки, як одна з найактивніших країн з захисту прав людини, теж має ряд проблем у цій сфері.

Зокрема, за час президентства Б. Обами США не розширили свої міжнародно-правові зобов'язання в гуманітарній сфері і, як і раніше беруть участь лише в трьох з дев'яти основних договорів з прав людини. Американці досі не ратифікували Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації проти жінок та Конвенцію ООН про права дитини (крім США до неї не приєдналися лише Сомалі). Вашингтон відмовляється від співпраці з конвенційними механізмами розгляду індивідуальних і колективних скарг про порушення державами прав людини, наполягаючи, що американська судова система справляється з цим завданням без зовнішньої допомоги.

США продовжують залишатися країною з найбільшим «тюремним населенням» (за даними Міністерства США, в 2009 р. воно становило 2,3 млн. осіб) і найбільшим рівнем арештантів на душу населення у світі (743 на 100 тис. населення). За ґратами перебуває кожен 132-й мешканець США. При цьому більше 140 тис. відбувають довічне ув'язнення.

Головною причиною ситуації, що склалася з переповненістю в'язниць експерти називають той факт, що протягом останніх 40 років відбувається посилення кримінального законодавства. З 60-х рр. акценти поступово зміщувалися з «перевиховання» в бік максимальної ізоляції правопорушників.

Американська влада продовжує страчувати неповнолітніх (22 випадки з 1976 р.) і розумово відсталих (як мінімум, троє за останні п'ять років). Загальна кількість ув'язнених, що очікують страти, складає в США більше 3,2 тис. чоловік (у тому числі іноземці).

Згідно з опублікованою доповіддю міністерства охорони здоров'я і соціального забезпечення США, в 2009 р. в органи соціального захисту надійшло близько

3,3 млн. заяв про передбачувані випадки насильства у відношенні більше 6 млн. дітей.

За результатами перевірок зібрано вагомі докази жорстокого поводження з 763 тис. постраждалих. З них 1770 осіб (2,4 на 100 тис.) загинули, при цьому в 75% випадків – рук або через недогляд власних батьків. Найбільше число жертв (понад 80%) серед дітей молодше 4 років. У переважній більшості інциденти пов'язані з тим, що діти були залишені без нагляду (78%). На другому місці – фізичне насильство (17,7%), на третьому – сексуальне (майже 10%) на четвертому – психологічний тиск (7,6%).

У результаті виявлених порушень закону близько 211 тис. дітей були ізольовані від батьків або опікунів, розміщені в дитячі будинки і прийомні сім'ї. Ще понад 700 тисячам знадобилася інша державна допомога, включаючи медичне обслуговування, юридичний захист прав в суді та профілактичну постановку їх матерів і батьків на облік в органах соціалістики.

Досить складною в США є ситуація стосовно прийомних дітей з-за кордону [7].

Значні проблеми щодо забезпечення прав дитини присутні і в українському соціумі. Зокрема, в Україні нараховуються 98 тисяч дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що складає 1,2% від дитячого населення, 67 тисяч дітей виховується в більш ніж 600 інституціях, 31,3% сімей з дітьми живуть за межею бідності, що є однією із основних причин розлучення дітей з їхніми батьками і призводить до збільшення кількості дітей, які залишаються без піклування батьків. Щороку близько 8 тисяч дітей «втрачає» батьків через позбавлення останніх їхніх батьківських прав. Поза увагою держави залишаються діти, у яких є ризик бути вилученими з сім'ї і потрапити до інтернатних закладів різних типів.

Ще однією з найгостріших проблем є фізичне здоров'я дітей в Україні. Аналіз показників у сфері охорони здоров'я вказує на наступне:

1) у 2011 р. захворюваність на всі хвороби серед дітей віком 0–17 років становила 11,5 млн. випадків захворювань або 144295 на 100 тис. відповідного населення. Порівняно з 2000 р. рівень захворюваності збільшився на 26,1%;

2) протягом останніх одинадцяти років спостерігається зростання захворюваності дітей 0-17 років на новоутворення, хвороби нервової системи, хвороби ока та його придаткового апарату, хвороби вуха та соскоподібного відростка, хвороби системи кровообігу, хвороби органів дихання, уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення, травми, отруєння тощо;

3) серед ВІЛ-інфікованих громадян України 19,2% складають діти віком 0-17 років, 75,1% – особи молодого, репродуктивного та працездатного віку 18-49 років та 5,7% – особи 50 років та старші. Занепокоєння викликає зростання числа ВІЛ-інфікованих серед благополучного прошарку населення, вагітних жінок і дітей.

4) на кінець 2011 р. на обліку в лікувально-профілактичних закладах, що належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України, з метою профілактики перебувало 6,7 тис. дітей у віці 15-17 років, які зловживали алкоголем, наркотичними та іншими психоактивними речовинами, 5,2 тис. дітей узято під нагляд з уперше в житті встановленим діагнозом, проти відповідно 7,9 тис. і 5,7 тис. у 2010 р [3, с. 147-148].

Вищенаведена статистика свідчить про неефективне застосування міжнародних механізмів захисту прав дітей як у світі, так і в Україні зокрема. Причини такого стану справ можуть бути різні. До міжнародних механізмів захисту прав дітей відносять нормативно-правові акти, що регламентують покарання за порушення прав людини. При цьому таких документів стосовно прав дітей у світі не так і багато. Досить складно визначити відповідального за порушення, якщо таким є держава. Поряд з тим постає питання, як карати державу в випадку смерті чи інших негативних подій стосовно дітей. На нашу думку, міжнародний механізм має характеризуватись чіткими дефініціями, можливими варіантами реагування та визначеними механізмами застосування санкцій проти винних.

На жаль, законодавство України стосовно захисту прав дітей характеризується розмитістю та алогічністю. Всі санкції за порушення прав зібрані в Сімейному, Кримінальному та Цивільному кодексах. Як наслідок, деякі порушення прав навіть не обліковуються статистично, тобто відбувається систематичне порушення прав дітей, а в державі відсутні механізми реагування на них. Така ж ситуація є характерною і для інших країн світу, що ще раз доводить неефективність міжнародних механізмів захисту прав дітей.

Наступний аргумент на користь того, що необхідно з нової точки зору поглянути на права дітей, - це геополітичні особливості сучасного світу. Зокрема, у світі більшість країн ратифікували Конвенцію про права дітей. Однак, економічні, культурні, соціальні особливості тих чи інших держав призводять до суттєвих розбіжностей стосовно визначення прав дітей, і відповідно механізмів їх захисту. Західний світ характеризується вільним виявленням потреб і бажань, часто доросле населення відстоюючи свої права, тим само порушує права власних дітей. Одностатеві шлюби, непопулярність інституту сім'ї як соціального феномену, легалізація проституції, наркотики дозволяють дорослим громадянам захистити свої права на приватне життя, а діти в таких ситуації часто стають заручниками – відсутність в сім'ї батька та матері, батьки, які можуть перебувати під впливом психотропних засобів тощо.

На противагу такому розвитку подій активно виступає Російська Федерація. В цій країні на рівні держави пропагується цінність сім'ї, популяризуються православні традиції та гостро засуджується «свобода» західних країн. Це призводить до відкритих протистоянь між країнами Заходу та Росією, і в цій ситуації теж відбувається порушення прав дітей (наприклад право бути усиновленим іноземними, а в даному випадку громадянами США).

На нашу думку, в такій ситуації Україна виступає пасивним спостерігачем за тим, що відбувається у світі. І чим більше зволікати, тим складніше розв'язувати складні питання у майбутньому.

З наукової точки зору однією з причин неефективності міжнародних механізмів захисту прав дітей є моральна застарілість поняття «права людини» та «права дітей». Такої ж точки зору дотримується і С. Дацюк, який досліджуючи права людини, виокремлює наступні положення щодо необхідності перегляду самої суті даного поняття.

По-перше, аналізуючи Загальну декларацію прав людини, необхідно визнати, що права людини, які нею визначені є сумнівними з точки зору природного права людини на будь-яку активність щодо здійснення та відстоювання будь-яких особистих свобод.

По-друге, права людини відповідно до даної Декларації є позитивними правами держави, а не самої людини.

По-третє, не зрозуміла роль суспільства щодо захисту прав людини.

По-четверте, в процесі світового розвитку з'являються нові суб'єкти, такі як транснаціональні корпорації, світові банки, що в глобальному ракурсі порушують права людей, здійснюючи глобальне пригноблення та глобальну тиранію. При цьому у вищезгаданій Загальній декларації прав людини вони навіть не згадуються, а значить не визначені загрози від їхньої діяльності для людини [2].

Всі наведені аргументи у більшій мірі стосуються і міжнародного захисту прав дітей, які є ще більш уразливими стосовно сучасних умов функціонування провідних інститутів світу у різних сферах. Тому, на нашу думку, необхідно докорінно змінити підходи щодо розуміння сутності дітей у сучасному світі, їх прав та можливостей. Одним з таких підходів має стати розробка концептуальних засад поняття «безпека дитини», як базового стосовно забезпечення національної безпеки, майбутнього розвитку світового простору та української державності.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок та досліджень. В результаті наукового дослідження необхідно зробити наступні висновки. Наявність міжнародних механізмів захисту прав дітей не означає ефективне їх використання. Зокрема, статистичні дані свідчать про грубі порушення прав дітей у таких розвинених країнах, як США, Канада, Фінляндія, Австрія, Бельгія, Польща, Нідерланди. Не краща ситуація на сьогодні і в Україні, де відсутнє чітке законодавство стосовно визначення прав дітей, шляхів їх порушення та санкцій для порушників.

Тому потребує глобального перегляду сутність поняття «права дитини», яке на нашу думку, необхідно замінити концептуально новим поняттям «безпека дитини».

З урахуванням вищезгаданого в подальших дослідженнях буде здійснено дослідження сутності поняття «безпека дитини», його характерних ознак та місця у системі національної безпеки держави. Детального аналізу потребують і державні механізми забезпечення безпеки дитини.

Література:

1. Аналитическая справка по Проекту рекомендаций по правам и юр. статусу детей и родительских обязанностей Комитета министров Совета Европы – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://via-midgard.info/news/in_russia/15041-analiticheskaya-spravka-po-proektu-rekomendacij.html

2. Дацюк С. Проблемы и перспективы прав человека / Сергей Дацюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hvylyva.org/analyt/society/problemnyi-i-perspektivnyi-prav-cheloveka.html>

3. Діти, жінки та сім'я в Україні: Стат. Збірник/ Державна служба статистики України. – К., 2010. – 349с.

4. Конвенція про права дитини // [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021

5. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буromенського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.

6. Міжнародно-правовий захист прав людини // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://jure.in.ua/node/48>

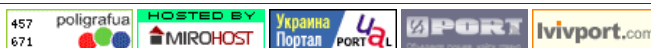
7. Права детей, женщин и семьи в странах НАТО и Европейского Союза // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.rodkom.org.ua/index.php/izdaniya/263-prava-o-sembe>

8. Сніжко М. Захист прав дітей в Україні з урахуванням міжнародних договорів з питань сімейного права / М. Сніжко // Юридичний журнал. - 2009. - № 3. - С. 83-90.

References.

1. Vedic News Agency (2011), "Analytical information on the draft recommendation on the rights and legal status of children and parental responsibilities between the Committee of Ministers of the Council of Europe", available at: http://via-midgard.info/news/in_russia/15041-analiticheskaya-spravka-po-proektu-rekomendacij.html (Accessed 27 August 2013)
2. The wave (2013), S. Datsyuk, "Problems and prospects of human rights", available at: <http://hvylya.org/analytics/society/problems-i-perspektivy-prav-cheloveka.html> (Accessed 29 August 2013)
3. (2010), *Dity, zhinky ta sim'ia v Ukraini* [Children, women and the family in Ukraine], Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
4. The official site of Verkhovna Rada of Ukraine (2000), "Convention on the Rights of the Child", available at: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (Accessed 15 August 2013)
5. Buromens'kyj, M. V. (2006), *Mizhnarodne pravo* [International Law], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
6. Ukrainian Legal Portal (2008), "International legal protection of human rights", available at: <http://jure.in.ua/node/48> (Accessed 29 August 2013)
7. The parent's committee (2013), "The rights of children, women and families in the countries of NATO and the European Union", available at: <http://www.rodkom.org.ua/index.php/izdaniya/263-prava-o-sembe> (Accessed 10 June 2013)
8. Snizhko, M. (2009), "Protecting children's rights in Ukraine on the basis of international agreements on family law", *Yurydychnyj zhurnal*, vol. 3, pp. 83-90.

Стаття надійшла до редакції 13.09.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"